

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämiseksi

PÄIVITYS 2026

Sisällys

1	Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen lähtökohdat.....	3
1.1	Johdanto	3
1.2	Kuntakokeiluista kyvykkyyttä uudistuksen toimeenpanoon	4
1.3	Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen työvoimapohja ja työttömyyden rakenne	5
2	Asiakkaat ja asiakkaiden palvelutarpeet	6
3	Laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen.....	7
4	Laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut.....	8
4.1	Palveluiden järjestäminen	8
4.1.1	Henkilöasiakkaan palveluprosessi.....	9
4.1.2	Työnantaja-asiakkaan palveluprosessi.....	10
4.2	Suunnitelma heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyden edistämisestä	12
4.2.1	Nuoret	12
4.2.2	Pitkäaikaistyöttömät	13
4.2.3	Maahanmuuttajat/kotoutujat/vieraskieliset	14
4.3	Suunnitelma monialaisista palveluista	15
4.3.1	Työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoimintamalli	15
4.3.2	Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu	16
4.4	Palveluiden tuottaminen	16
4.4.1	Palveluiden määrä ja laatu	17
4.4.2	Palvelukanavat	17
4.5	Palveluiden tuotantotavat	17
4.5.1	Ostopalvelut muilta työllisyysalueilta	19
4.6	Palveluiden saavutettavuus ja yhdenvertaisuus.....	19
5	Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen	19
6	Yhteistyötahot ja -muodot	20
7	Työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen.....	22
8	Kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen	23
9	Varautuminen rakennemuutostilanteisiin	25

1 Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen lähtökohdat

1.1 Johdanto

Työvoimapalvelujen järjestämisestä (380/2023) säädetyn lain 15 §:n mukaan kunnilla on ilmoitusvelvollisuus työvoimapalvelujen järjestämiskäytännöistään, jos työllisyysalueen jäsenkunnissa tai osapuolissa tapahtuu muutos. Muutoksesta on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle kahden viikon kuluessa päätöksen tekemisestä. Ilmoitukseen on sisällettävä järjestämissuunnitelma, mistä selviää

- 1) taloudelliset ja henkilöstövoimavarat
- 2) palveluiden tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut
- 3) toimipisteet
- 4) yhteistyötahot ja muodot
- 5) työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen
- 6) varautuminen rakennemuutoksiin.

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen (LPT) on muodostanut 1.1.2025 alkaen kuusi kuntaa; Sastamala (vastuukunta), Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kihniö, Parkano ja Punkalaidun. Vuoden 2027 alusta Urjalan kunta on liittymässä Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueeseen.

Parkano huolehtii työvoimapalvelujen lähipalveluista Kihniön osalta ja Sastamala Punkalaitumen osalta. Työllisyysalueelle muodostuu lähipalveluihin viisi vastuualuetta aiemman neljän vastualueen sijaan (Sastamala, Parkano, Ikaalinen, Hämeenkyrö ja Urjala). Sastamala vastuukuntana vastaa keskitettyjen palvelujen hoitamisesta koko työllisyysalueella. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue täyttää työvoimapalvelujen järjestämiskriteerit eli työllisyysalueen työvoiman määrä on yli 20 000 ja alue on maantieteellisesti yhtenäinen sekä työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

TE-uudistuksen tavoitteena oli ja on vahvistaa työllisyyttä ja turvata osaavan työvoiman saatavuus. Uudistuksella pyritään lisäämään työ- ja elinkeinopalvelujen saavutettavuutta ja vaikuttavuutta tuomalla palvelut lähemmäksi asiakasta ja kytkemällä palvelut osaksi alueen elinvoimaekosysteemiä. Kuntakenttää yhdistäviä tavoitteita ovat TE-palveluiden vahvat yhteydet kunnan työllisyys-, elinkeino ja koulutuspalveluihin.

Lakiuudistuksen edetessä Pirkanmaan laajuisesti lähdettiin valmistautumaan uudistukseen laatimalla kuntien ja Pirkanmaan liiton rahoituksella TE-palvelustrategia, joka valmistui keväällä 2023. Läntisen Pirkanmaan järjestämissuunnitelma pohjaa tehtyyn palvelustrategiaan. Strategiatyöhön osallistettiin laajasti kuntien ja työllisyyden kuntakokeilun henkilöstön lisäksi strategiset kumppanit. TE-palvelujen identiteetti Pirkanmaan kuntien näkökulmasta korosti ”Osaavaa työvoimaa ja työtä oman kunnan asiantuntevalla palveluotteella”. Kunta nähtiin asiakkaille tarjottavan palveluratkaisun perusyksikkönä. Asiakaslähtöisyys nähdään ensisijaisesti vahvana palveluosaamisena, jolla parhaiten vastataan erilaisiin asiakastarpeisiin.

1.2 Kuntakokeiluista kyvykkyyttä uudistuksen toimeenpanoon

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kunnat Sastamala, Punkalaidun, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Parkano, Kihniö ja Urjala olivat kaikki mukana työllisyyden kuntakokeilussa, jossa kunnat vastasivat kokeilulain mukaisesta palvelutuotannosta itsenäisesti. Kunnilla on siis TE-palvelutuotantoon tarvittavaa osaamista ja kokemusta paikallisen ja alueellisen ekosysteemin hyödyntämisestä palvelutuotannossa.

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kunnat pl. Urjala ovat muodostaneet jo vuosia oman TYM-alueen (Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä 381/2023) ja kuntia yhdistää myös yhteinen koulutuskuntayhtymä (SASKY), jonka jäsenkuntia läntisen alueen muut kunnat ovat. Urjalan liittyminen Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueeseen tulee siten laajentamaan myös TYM-aluetta. Työllisyysalueen kuntien oppilaitosten verkosto tulee laajenemaan omistajaohjauksen osalta Urjalan liittymisen myötä. Urjala on jäsen Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymässä (VAAO) ja Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymässä. Urjalan kansalaisopistopalvelut järjestää Valkeakoski-opisto.

Sastamalan kaupungin työllisyyslautakunta nimeää TYM-johtoryhmän ja johtoryhmän puheenjohtajiston. Muutoksen myötä myös TYM-johtoryhmää uudistetaan. Monialainen yhteispalvelu (TYM-palvelut) on hyvinvointialueiden käynnistyttyä vuoden 2023 alusta vaatinut kunnilta ja hyvinvointialue Pirhalta yhteisiä ponnisteluja asiakaspalveluvastuiden ja palveluprosessien uudelleen organisoimiseksi toimintaympäristön muuttuessa. Yhteisiä strategisesti tärkeitä yhdyspintoja työvoimapalveluihin ovat monialainen yhteispalvelu, kotoutuminen ja työkykypalvelut.

1.3 Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen työvoimapohja ja työttömyyden rakenne

		Hämeenkyrö	Ikaalinen	Kihniö	Parkano	Punkalaidun	Sastamala	Urjala	yhteensä
työvoima	2023	4640	2743	743	2483	1038	10024	1920	21671*
	2024	4728	2730	720	2481	1015	10039	1894	21713*
	2025	4746	2796	714	2458	1018	10024	1886	21756*
	2026	4807	2792	692	2477	1007	10152	1864	23791
	muutos lkm / %	+61 / +1,3	-4 / -0,1	-22 / -3,1	+19 / +0,8	-11 / -1,1	+128 / +1,3	-22 / -1,2	+149 / +0,6
työttömät	7/2024	507	304	53	262	69	897	208	2300
	7/2025	487	342	54	254	84	911	243	2375
	muutos lkm / %	-20 / -9,9	+38 / +15,5	+1 / +1,9	-8 / -3,1	+15 / 21,7	+14 / +1,6	+35 / +16,8	+75 / +3,3
työttömien osuus työ- voimasta	7/2024	10,7	11,1	7,4	10,6	6,8	8,9	11,0	9,6*
	7/2025	10,3	12,2	7,6	10,3	8,3	9,1	12,9	10,0
	muutos %-yks.	-0,4	1,1	0,2	-0,3	1,5	0,2	1,9	0,4
miehet	7/2024	290	166	25	129	38	474	104	1226
	7/2025	263	189	28	132	49	501	127	1289
	muutos lkm / %	-27 / -9,3	23 / 13,9	3 / 12	3 / 2,3	9 / 23,7	27 / 5,7	23 / 22,1	63 / 5,1
naiset	7/2024	217	138	28	133	31	423	107	1077
	7/2025	224	153	26	122	35	410	116	1086
	muutos lkm / %	7 / 3,2	15 / 10,9	-2 / -7,1	-11 / 8,3	4 / 12,9	-13 / -3,1	9 / 8,4	9 / 0,9

*=ilman Urjalan mukanaoloa

		Hämeenkyrö	Ikaalinen	Kihniö	Parkano	Punkalaidun	Sastamala	Urjala	yhteensä
alle 25 v	7/2024	62	31	...	27	5	104	12	241
	7/2025	49	43	...	22	10	108	10	242
	muutos lkm / %	-13 / -21,0	12 / 38,7	-	-5 / -18,5	5 / 100	4 / 3,8	-2 / -20,0	1 / 0,4
yli 50 v	7/2024	218	131	26	112	26	347	86	946
	7/2025	219	140	30	118	35	337	111	990
	muutos lkm / %	1 / 0,5	9 / 6,9	4 / 15,4	6 / 5,4	9 / 36,0	-10 / -2,9	25 / 29,1	62 / 8,6
rakenne- työttömät	7/2024	260	160	25	138	31	426	105	1145
	7/2025	268	181	31	146	34	473	157	1290
	muutos lkm / %	8 / 3,1	21 / 13,1	6 / 19,4	8 / 5,8	3 / 9,7	47 / 9,9	52 / 49,5	145 / 12,7
pitkäaikais- työttömät	7/2024	175	92	21	87	16	227	66	684
	7/2025	176	120	22	106	16	258	79	777
	muutos lkm / %	1 / 0,6	28 / 30,4	1 / 4,8	19 / 21,8	0	31 / 13,7	13 / 19,7	93 / 13,6
osatyo- kykyiset	7/2024	88	51	13	43	12	153	32	392
	7/2025	87	79	14	40	22	214	41	497
	muutos lkm / %	-1 / -1,1	28 / 54,9	1 / 7,7	-3 / -7,0	10 / 83,3	61 / 39,9	11 / 34,3	105 / 26,8
ulko- maalaiset	7/2024	14	25	...	15	...	81	11	146
	7/2025	18	23	...	12	5	84	10	152
	muutos lkm / %	4 / 28,6	-2 / -8,7	-	-3 / -20	-	3 / 3,7	-1 / 10	6 / 4,1
... = tieto on salassapitosäännön alainen									

Lähde: TEM työnvälitystilasto

Virta yli 3 kk:n työttömyyteen, %-virta, tammi-joulukuu 2025

2025	Hämeenkyrö	Ikaalinen	Kihniö	Parkano	Punkalaidun	Sastamala	Urjala
tammi	26,9	32,2	...	65,1	59,1	40,7	54,8
helmi	32,2	45,6	...	47,4	66,7	43,9	65,7
maalis	30,7	31,9	...	42,6	68,8	24,7	76,2
huhti	45,0	44,3	...	40,5	...	40,0	58,8
touko	38,9	45,2	...	50,0	100	39,2	43,5
kesä	46,9	35,0	...	66,7	42,1	35,3	47,8
heinä	52,2	50,0	...	47,1	46,7	50,7	62,5
elo	42,2	32,7	...	47,2	41,7	46,3	62,9
syys	28,8	44,8	45,5	50,0	36,8	42,5	70,0
loka	24,7	20,4	71,4	41,9	...	41,2	75,0
marras	47,4	54,8	...	77,3	...	45,5	79,4
joulu	35,2	54,8	...	83,9	55,6	75,4	65,1
yhteensä	35	41	?	55	57,5	44	63,5

Lähde: TEM työnvälitystilasto

2 Asiakkaat ja asiakkaiden palvelutarpeet

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen asiakkaita ovat julkisen työnvälityksen työnhakijoina olevat sopimuskuntien asukkaat sekä muiden työllisyysalueiden asiakkaat, jotka ovat valinneet Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen TE-palveluidensa tarjoajaksi.

Edelleen asiakkaita ovat yrityksen perustamista suunnittelevat Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kuntien asukkaat sekä muiden työllisyysalueiden asiakkaat, jotka ovat valinneet Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen TE-palveluidensa tarjoajaksi.

Lisäksi työllisyysalueen asiakkaina ovat kaikki työnantajat, joille välitetään työvoimaa ja muita palveluja.

Läntisen työllisyysalueen TE-palveluita tarjotaan laajasti elinkeino-, osaamis- ja kotopalveluihin yhteensovitetuina palveluina. TE-palveluista hyötyviä asiakkaita ovat myös kuntien työikäiset (ei työvoimaan kuuluvat), työssä olevat alueella asuvat ja työskentelevät henkilöt, alueen työmarkkinoille sijoittuvat tai sijoittumista harkitsevat henkilöt ja yritykset kuten esim. opiskelunsa päättävät, työ- ja koulutusperäiset maahanmuuttajat/maassamuuttajat, yrityksen sijoittumista suunnittelevat työnantajat.

Asiakastarpeiden kartoittamisen keinoiksi nousivat Pirkanmaan palvelustrategiatyön yhteydessä monipuoliset välineet ja menetelmät työllisyyden ekosysteemissä sekä asiakaspalvelutyötä tekevien asiantuntijoiden tiedon hyödyntäminen.

Yksilöllisiä asiakastarpeita kartoitetaan asiakastapaamisten yhteydessä. Palvelutuotannossa keskeistä on jokaiselle työnhakija-asiakkaalle nimetty työvoima-asiantuntija. Työnantaja-asiakkaiden palvelussa noudatetaan samaa periaatetta ja asiakkaiden palvelutarpei-

den kartoittamiseen osallistuvat myös alueen muut työelämätoimijat kuten kuntien elinkeinopalveluita tuottavat tahot sekä työelämän rajapinnassa toimivat koulutuksenjärjestäjien asiantuntijat. Palvelutuotantoa suunniteltaessa hyödynnetään saatu tieto palvelutarpeista.

Asiakastarpeiden analysoinnin tueksi työllisyysalueella hyödynnetään erilaisia avoimesti saatavilla olevia tilastoja, jotta saadaan tiedolla johtamisen kokonaisuudesta selkeä tilannekuva. Kehittämistyössä huomioidaan KEHA-keskuksen kehittämistyön alla oleva kokonaisuudet TE- ja KOTO-digi uudistuksesta. Tavoitteena on saada tarkoituksenmukaiset tiedolla johtamisen välineet, päällekkäisen dokumentaation minimointi ja palvelutuotannon kehittämiseen tietoon perustuva informaatio.

Asiakastarpeiden kartoittamisessa käytetään säännöllisesti erilaisia asiakasosallisuuden menetelmiä ja välineitä sekä työnhakijoille että työnantajille. Ekosysteemin laajempi hyödyntäminen edellyttää, että saatavilla olevaa tietoa asiakkaiden palvelutarpeista käsitellään yhdessä keskeisten kumppanien kanssa ja hyödynnetään muuta saatavilla olevaa ennakoititietoa. Palvelutarpeiden määrittelyssä hyödynnetään teknologioiden ja tekoälyn mahdollisuuksia, palvelumuotoilua sekä ennakoitivaikutusten arviointia.

Elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden muutosten ennakkoinnissa hyödynnetään olemassa oleva ennakoititieto mm. työvoimabarometri, työvoimatiekartat ja tuleviin työvoimatarpeisiin liittyvät osaamisen ennakoitifoorumit. Ennakointitietoa hyödynnetään työnhakija- ja työnantaja palvelujen ja palvelujen rahoituksen kohdentamisessa sekä henkilöstön asiantuntijuuden kehittämisessä. Ennakointityössä keskeisinä yhteistyökumppaneina on uudet 1.1.2026 perustetut Elinvoimakeskukset erityisesti Sisä-Suomen ja Lounais-Suomen elinvoimakeskukset.

3 Laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueelle siirtyi 1.1.2025 TE-hallinnosta valtiolta 32 henkilötyövuotta (htv). Siirtyvä henkilöstö siirtyi ensivaiheessa Sastamalan kaupungin palvelukseen ja työllisyysalueella tehtiin jatkoliikkeenluovutus silloisiin sopijakuntiin keväällä 2025, jolloin 10 htv:tä siirtyi sopijakuntiin.

Valtiolta siirtyneen henkilöstön työpanos on käytetty täysimääräisesti valtiolta kuntiin siirtyneiden lakisääteisten työvoima- ja yrityspalveluiden hoitamiseen. Työvoimapalvelut tuotetaan pääsääntöisesti lähipalveluina työllisyysalueeseen kuuluvan kunnan tai vastuualueen toimesta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Sastamala vastaa keskitettyjen palvelujen hoitamisesta koko työllisyysalueella.

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kunnat ovat TE-hallinnosta siirtyneen henkilöstön lisäksi panostaneet merkittävästi työllisyys- ja elinkeinopalveluihin. Kuntien omat taloudelliset panostukset työvoima- ja yrityspalveluihin ovat olleet melkein yhtä suuret kuin valtiolta tullut panostus. Työllisyysalueen työvoima- ja yrityspalveluissa työskentelevien henkilömäärä on tällä hetkellä 52 ja vuoden 2027 alusta Urjalan liittyessä lisääntyy noin 57 henkilöön.

Läntisen Pirkanmaan toimintamalli mahdollistaa, että voivat käyttää omaa ekosysteemiään palvelutuotannossa tehokkaasti sekä työnhakija että työnantajapalveluissa. Työllisyysalueella palvelujen järjestäminen ja tuottaminen on organisoitu uudelleen keskeisiä strategisia kumppaneita ja asiakasryhmiä kuullen. Työllisyysalueen tavoitteena on asiakkaiden palvelutarvetta vastaavat kustannustehokkaat ja vaikuttavat palvelut.

Työttömyyden rakenne ja palveluntarve määrittelee asiantuntijaresurssin kohdentumista. Resurssien kohdentamiseen vaikuttavat myös keskeisten yhteistyökumppaneiden järjestämisvastuulla olevia palvelujen toimivuus esim. hyvinvointialue, Kela ja koulutuksenjärjestäjät.

Arvio on tällä hetkellä, että asiakaspalveluun kohdistuvasta resurssista noin 50 % kohdistuu heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palveluihin / monialaisiin palveluihin, 25 % työnvälitykseen ja 25 % osaamisen kehittämisen palveluihin. Resurssien kohdentumiseen on vaikuttanut suuresti valtakunnallinen työmarkkinatilanne ja 2026 vuoden alussa tulleet lakimuutokset. Työmarkkinoiden ulkopuolella olevien vahva lainsäädännöllinen ohjaus työnhakijoiksi on erityisesti vähentänyt resursseja työelämän kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja työnvälityksestä.

Tavoitteena on, että työnhakijoiden osaamisen kehittämiseen tarvittavaa lisäresurssia saada koulutuksenjärjestäjiltä ja sitä kautta turvattua osaavan työvoiman saatavuutta työelämän tarpeisiin. Kunnat käyttävät tehokkaammin omistajaohjausta koulutuksenjärjestäjien palveluiden suuntaamiseen. Ennakoinnissa ja toimeenpanossa työllisyysalueella hyödynnetään oppilaitosten, kuntien elinkeinotoimijoiden ja Elinvoimakeskusten asiantuntijuutta työelämäyhteistyössä.

Työllisyysalueen rahoitusperiaatteet on kuvattu yhteistoimintasopimuksessa ja taloudelliset resurssit määrittävät myöhemmin yhteistoiminta-alueen ja kuntien budjeteissa.

4 Laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut

Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen perustuu elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden tarpeisiin ja muutosten ennakointiin sekä asiakkaiden palvelutarpeeseen. Palvelut suunnitellaan ja toteutetaan sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan sellaisena kuin asiakkaiden palvelutarve edellyttää.

Julkisia työvoimapalveluja tarjotaan asiakkaiden omatoimisesti käytettävänä palveluina ja henkilökohtaisena palveluna. Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisessä, tuottamisessa, kehittämisessä ja palveluista tiedotettaessa sekä niihin ohjattaessa on edistettävä yhdenvertaisuuden toteutumista. Järjestämisessä on huolehdittava erityisesti heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistämisestä.

4.1 Palveluiden järjestäminen

Sastamalan kaupungilla on vastuukuntana järjestämisvastuu Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen kuntien (Punkalaidun, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Parkano, Kihniö ja Urjala) julkisista työvoima- ja yrityspalveluista.

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen yhteinen toimielin työllisyyslautakunta perustettiin Sastamalan kaupungin organisaatioon. Jokaisella sopimuskunnalla on lautakunnassa vähintään yksi edustaja. Sastamalan kaupunki käyttää järjestämisvastuullisena laissa säädettyä työvoimaviranomaisen toimivaltaa Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä mahdollistaa viranomaiselle kuuluvan toimivallan siirtämisen työllisyysalueen muille kunnille sekä muille työvoimaviranomaisille sopimuksellisesti (13 §). Viranomaistehtävien toimivallan siirtäminen muihin työllisyysalueen kuntiin tai muille työvoimaviranomaisille tapahtuu työllisyyslautakunnan päätöksellä.

Sastamalan kaupunki vastuukuntana vastaa niiden palveluiden järjestämisestä koko työllisyysalueelle, joita työllisyyslautakunta ei siirrä sopijakuntiin tai sopijakuntien muodostamille vastuualueille. Palvelujen järjestämiseksi on tehty yhteistyötä muiden työllisyysalueiden kanssa esim. koulutus- ja valmennuspalveluiden sekä asiantuntija-arviointien hankkimiseksi.

4.1.1 Henkilöasiakkaan palveluprosessi

Henkilöasiakaspalvelussa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä asiakaspalveluprosessin toimeenpanossa. Alkupalvelut ja työnvälityspalvelut tuotetaan sopijakunnissa lähipalveluina. Asiakkaan palvelu käynnistyy työnhakija-asiakkaan rekisteröinnin jälkeen, joka tapahtuu pääsääntöisesti sähköisesti. Asiakas kontaktoidaan nykyisen lainsäädännön mukaan 10 arkipäivän kuluessa järjestämällä alkuhaastattelu tai täydentävä työnhakukeskustelu. Tässä yhteydessä tehdään ensimmäinen palvelutarvearvio ja työnhakijan tilanteen kartoitus, tarjotaan työtä, koulutusta tai työllistymistä edistäviä palveluja.

Alkuvaiheen palveluissa korostuvat työnhakijan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, laadukas palvelutarvearvio ja työnvälitys. Mikäli työhön välitys ei ole realistinen, työnhakija ohjataan työllistymisen mahdollistavalle palvelupolulle esim. tarvittavan osaamisen hankkimiseksi. Alkuvaiheen palvelu sisältää työnhakijan infon, työnhakuasiakirjojen ajan tasalle saattamisen sekä jokaiselle työnhakija-asiakkaalle henkilökohtaisen työvoima-asiantuntijan nimeämisen.

Ensivaiheessa varmistetaan työnhakijan informointi työnhakijan oikeuksista ja velvollisuuksista, ohjataan työnhakijan infoon (etä- tai live-tilaisuus), varmistetaan työnhakijan työnhakuasiakirjojen ajantasaisuus ja varataan aika seuraavaan työnhakukeskusteluun vastuu virkailijalle. Vastuuvirkailija määräytyy työnhakijalle alkuhaastattelun yhteydessä tehtyyn palvelutarvearvioon pohjautuen.

Työvoima-asiantuntijat (vastuuvirkailijat) ovat ns. erikoistuneet erilaisiin työnhakija-asiakkaiden palvelutarpeisiin. Työnvälitys-palvelua tuottavat asiantuntijat työskentelevät työelämän rajapinnoilla ja työelämässä toimivien kumppaneiden kanssa. Osaamisen kehittämisen palveluissa työskentelevät asiantuntijat ovat perehtyneet ja verkostoituneet osaamisen kehittämisen palvelua tuottavien tahojen kanssa.

Työvoima-asiantuntijat ovat erikoistuneet myös eri tilanteiden ja verkostojen asiantuntijoiksi. Työelämäasiantuntijat ohjaavat suoraan työhön ne työnhakijat, jotka tulevat aute-

tuksi työtä välittämällä. Osaamisen kehittämisen asiantuntijoille ohjataan työnhakijat, joiden työllistyminen edellyttää tietojen ja taitojen hankkimista tai päivittämistä työelämän tarpeita vastaamaan. Nuorten palveluissa toimivat asiantuntijat vastaavat kokonaisvaltaisesti nuorten palveluista nuorten palveluverkostoa hyödyntäen. Työllisyysalueelle rakennetaan kaikkiin kuntiin tai vastuualueille matalan kynnyksen monialaiset palvelut yhteistyökumppaneiden kanssa. Monialaisten palveluiden järjestämisessä sekä nuorille että muille työnhakijoille on keskeistä, että hyvinvointialue ja Kela hoitaa laadukkaasti omat lakisääteiset ja järjestämisvastuullaan olevat palvelut työnhakija-asiakkaille. Työllisyysalueella julkisia työvoima- ja yrityspalveluja tuottaa ostopalveluhankintana myös palveluntuottajat.

Tukea tarvitsevien työnhakija-asiakkaiden palvelusta vastaavat monialaisen tuen asiantuntijat, joiden verkostot muodostuvat pääasiallisesti erilaisia sosiaali- ja terveys- sekä kuntoutuspalveluja tuottavista tahoista. Tukea tarvitsevien asiakaspalvelua hoitavien verkostot muodostuvat niistä työelämätoimijoista, jotka pystyvät tarjoamaan työnhakija-asiakkaille heidän tarvitsemansa tuen. Nuorten palveluissa on omat asiantuntijat, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä mm. oppilaitosten, palveluntuottajien, etsivän nuorisotyön, sote-palvelujen ja Kelan asiantuntijoiden kanssa, jos asiakkaan palvelutarve sitä edellyttää. Nuorten palveluita tarjotaan työllisyysalueen kunnissa yhteistyökumppaneiden kanssa Ohjaamoissa, joissa huomioidaan TYM-lain edellyttämällä tavalla myös monialaisen tuen tarpeissa olevien nuorten palvelut.

Monialaisessa yhteistyössä (TYM-palvelut) kukin toimija (hyvinvointialue, kunta, Kela) vastaa asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnista lain edellyttämällä tavalla ja on velvollinen järjestämään palvelutarpeen mukaiset palvelut. Kaikki toimijat vastaavat oman vastuualueensa mukaisesti asiakkaiden neuvonnasta ja ohjauksesta tarvittavien palveluiden piiriin.

Kotoutumisaikaisten maahanmuuttajien palvelut hoidetaan keskitettyinä palveluina ja kotoasiakkaille on myös nimetty henkilökohtaiset työvoima-asiantuntijat. Keskitettyinä palveluina hoidetaan kotoutumissuunnitelmat myös työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisaikaisten asiakkaiden osalta. Tavoitteena rakentaa toimivat kotoutumisaikaiset palvelut, joissa huomioidaan sekä julkiset työvoima- ja yrityspalvelut kotoaikaisille että kunnan muut lakisääteiset kotoutumispalvelut. Tavoitteena on merkittävästi tehostaa maahanmuuttajien kotoutumista ja siirtymistä työelämäänsä koko kunnan ekosysteemi osallistaen. Kotouttamisen kehittämistyötä työvoimapalvelujen osalta tehdään keskitetysti vastuukunnan toimesta kaikkiin sopijakuntiin. Kotoutumisajan ylittäneet maahanmuuttajat palvelulaan normaalisti kuntien lähipalveluissa eri asiantuntijoiden toimesta palvelutarpeen mukaan.

Työnhakijan palveluprosessin edetessä myös palvelutarpeen painopiste muuttuu ja näin ollen myös vastuuvirkailija vaihtuu ja asiakkaalla on aina käytössään paras ja asiantuntevin tuki siirtymien yhteydessä. Työvoima-asiantuntijat pystyvät pitämään oman osaamisensa ajan tasalla, kun ei tarvitse olla kaikkien alojen asiantuntija.

4.1.2 Työnantaja-asiakkaan palveluprosessi

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen sopijakunnilla kuntien elinvoimapalvelut on tuotettu joko kunnan omana tuotantona tai kehittämissyhtiöiden kautta. Sastamalassa, Urjassa, Punkalaitumella ja Hämeenkyrössä elinkeinopalvelut ovat kunnan omaa tuotantoa.

Parkanossa, Kihniössä ja Ikaalisissa elinkeinopalvelut tuotetaan kehittämissyhtiöiden palveluina.

Julkiset työvoimapalvelut ja kuntien elinkeinopalvelut organisoidaan tarkoituksenmukaisella tavalla sopimuskuntien elinkeinopalveluiden tuottamistapa huomioiden. Kunnissa elinkeinopalveluilla on keskeinen rooli työntajien tuessa, neuvonnassa ja ohjauksessa. Kunnat ovat panostaneet alkavien ja toimivien yrittäjien neuvontaan jo ennen TE-uudistusta joko kehittämissyhtiöiden tai kunnan elinkeinopalvelujen omana työnä tai ostopalveluna muilta ammattilaisilta. Palvelut on tuotettu monikanavaisesti ja asiakkaat ovat itse valinneet palvelukanavan.

Kuntien elinkeinopalvelut ja elinkeinoyhtiöt kontaktoivat ja tapaavat työnantajia säännöllisesti. Kunnan elinkeinotoimesta vastaavat asiantuntijat ja kunnan johto vierailee ja tutustuu alueensa yritystoimintaan ja yrittäjien tarpeisiin yritystoiminnan ja yhteistyön kehittämiseksi. Säännöllinen yhteydenpito mahdollistaa oikean tilannekuvan ja antaa mahdollisuuden tukea yritysten toimintaa tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluilla oikea-aikaisesti. Yhteydenpitoa ja viestintää yrittäjien suuntaan toteutetaan myös sosiaalisen median ja yrityksille suunnattujen tiedotteiden/uutiskirjeiden kautta ajankohtaisista asioista ja tapahtumista.

Kunnat ovat vastanneet kuntien yleisen toimialan puitteissa mm. seuraavista yrityspalveluista: alkavan yrityksen neuvonta, toimivan yrityksen kehittäminen, sijoittumispalvelut, omistajanvaihdosneuvonta, yritystoiminnan kehittämishankkeiden suunnittelu ja toteutus ja yritysten innovaatiotoiminnan edistäminen.

Paikallisia ja alueellisia tapahtumia järjestetään yhteistyössä yritysten kanssa ja usein mukana on myös muita kumppaneita kuten esim. koulutuksenjärjestäjiä. Tapahtumat ja yrityksille suunnattujen tilaisuuksia teemat ovat yritysten tarpeista lähteviä rekry-tapahtumia, yritystoimintaan liittyviä ajankohtaisista asioista tai yritystoiminnan kehittämispalveluihin liittyviä mahdollisuuksia. Säännöllisesti järjestetään myös vapaamuotoisempia tilaisuuksia, joissa on eri alojen asiantuntijoita alustamassa ja tilaisuudet luovat yrittäjille mahdollisuuden verkostoitua muiden alueen yritysten kanssa. Säännöllinen vuoropuhelu yrittäjien ja tuttujen asiantuntijoiden kanssa edesauttaa yhteydenottoja matalalla kynnyksellä myös yrittäjien suunnasta kunnan työllisyys- ja elinkeinopalveluista vastaaviin tahoihin.

Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut on kytketty läntisellä työllisyysalueella tiiviisti sekä kunnan elinkeinotoimijoiden tuottamiin elinvoimapalveluihin että koulutuksenjärjestäjien palveluihin. Tavoitteena on muodostaa työllisyysalueelle kaikkiin kuntiin työelämätiimit, joissa on eri tahot edustettuna. Työvoimaviranomaisten keskeinen rooli on kartoittaa sekä työntajien että työnhakijoiden palvelutarpeet. Työelämätoimijat yhdessä voivat kartoittaa mm. yritysten piilotyöpaikat ja tulevat työvoimatarpeet sekä etsiä yhteistyössä ratkaisuja työpaikkojen täyttämiseen.

Työvoimaviranomaisen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut sekä alkavien yrittäjien neuvonta sopivat tähän kokonaisuuteen erityisen hyvin. Läntisellä työllisyysalueella työnantajapalvelut ovat lähipalveluina tuotettavia palveluja pois lukien työvoimaviranomaisen tuottamat keskitetyt palvelut kuten esimerkiksi muutosturvaan ja tukien myöntämisiin liittyvät palvelut.

4.2 Suunnitelma heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyden edistämisestä

Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden palveluissa huomioidaan pidempään työttömänä olleet sekä työttömät osatyökykyiset, ikääntyneet, nuoret ja maahanmuuttajat. Työllisyysalueella palvelurakenteita muutettiin vuoden 2025 aikana vastamaan TYM-lain uudistusta ja sopimuskuntiin perustettiin nuorten palveluihin liittyvät Ohjaamot. Keskitettyinä palveluina käynnistyi sopimuskunnissa kotoutumisaikaisten asiakkaiden kotoutumissuunnitelmien laadinta ja kotoutumiskoulutusten uudelleen organisointi. Kotoutumiskoulutukset on järjestetty pääasiallisesti yhteistyössä alueen koulutusorganisaatioiden kanssa. Kunnan lakisääteinen velvollisuus yhteiskuntaorientaation järjestämisestä on tuotettu keskitetysti ja mukana on ollut myös muiden työllisyysalueiden maahanmuuttajia.

Koko Pirkanmaan kattavan palvelustrategiatyön yhteydessä tunnistettiin heikommassa asemassa olevien työllistymisen edistäminen yhdeksi keskeiseksi tehtäväksi kaikkien ekosysteemissä toimivien kumppanien osalta. Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen edellyttää laaja-alaisia yhteensovittamisen toimia, joissa avain-toimijoita TE-palvelujen ohella ovat mm. kunnan muut toimialat, koulutuksenjärjestäjät ml. vapaa sivistystyö, hyvinvointialue, Kela, muut kuntoutuksen toimijat ja kolmas sektori.

4.2.1 Nuoret

Nuoret alle 30-vuotiaat palvelevat työllisyysalueella yksilöllisesti moniammatillisia verkostoja hyödyntäen. Nuoret palveluiden käyttäjinä tarvitsevat erityistä kohtaamisen taitoa ja tarjolla tulee olla tukea ja ohjausta palveluihin kiinnittymisessä. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella tukea antavat yhteistyöverkostot rakennettiin hyödyntämällä kuntien ja yhteistyökumppaneiden nuorille suunnattua palveluverkostoa kokonaisuudessaan. Nuorten palveluissa keskeisiä toimijoita työvoimaviranomaisten lisäksi ovat kuntien nuorisopalvelut, nuorten työpajat/starttivalmennus, etsivä nuorisotyö, koulutuksenjärjestäjät ml. vapaa sivistystyö, ostopalveluntuottajat, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelut, kolmannen sektorin toimijat sekä kuntoutuspalveluita tuottavat Kela ja työeläkeyhtiöt.

Nuorten palveluissa erityistä huomiota kiinnitettiin saavutettavuuteen ja viestinnän monikanavaisuuteen. Työllisyysalueella on keskitetyissä palveluissa viestijä, joka vastaa yhteisen viestinnän sisällöistä, joita sopijakunnat hyödyntävät kunnan omassa viestinnässä. Palvelutarpeen arviointi tulee aina tehdä kasvokkain ja varmistaa palvelun sujuvuus heti asiakkuuden alusta alkaen.

Läntisellä Pirkanmaalla on vahva tahtotila Ohjaamo-toiminnan kehittämisessä nuorten monialaisen tuen tarjoajana. Urjalassa Ohjaamo on toiminut jo usean vuoden ajan.

Nuorten palveluihin on rakennettu eri organisaatioiden asiantuntijoista verkosto, joka tukee nuorten työllistymistä ja kouluttautumista. Tavoitteena on rakentaa sellaiset proaktiiviset toimintamallit toisen asteen oppilaitosten kanssa, että jo koulutuksen aikana nuoret saavat tarvittavat tiedot työmarkkinoista ja työllistymismahdollisuuksista sekä työllistymiseen tukemiseen liittyvistä palveluista. Palveluprosessien sujuvuutta, palvelujen kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta ollaan valmiit parantamaan esim. yhteisviroilla koulutuskuntayhtymän kanssa. SASKY koulutuskuntayhtymä on valittu myös ammatillisen kou-

lutuksen toiminnanohjauskokeiluun, joka käynnistyi 1.1.2026. Työelämäyhteyksiä rakennetaan yhteistyössä kunnan elinkeinotoimijoiden ja oppilaitosten työelämäasiantuntijoiden sekä työnantajien kanssa.

Nuoret asiakkaat kohdataan alueen oppilaitoksissa jo opintojen loppuvaiheessa ja varmistetaan siirtymä työelämään yhdessä koulutuksenjärjestäjän kanssa. Työllistymisen haasteissa käynnistetään palveluprosessi työllistymisen mahdollistamiseksi. Palveluprosessiin otetaan mukaan ne toimijat, jotka tarvitaan nuoren työllistymisen mahdollistamiseksi. Kunnan ekosysteemin toimijat, kuten etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajat ovat tarvittaessa nuoren tukena. Elinkeino- ja yrityspalveluiden yrityskentän tuntemusta hyödynnetään myös työssäoppimispaikkojen tarjonnan turvaamiseen ja työhön ohjaamisessa.

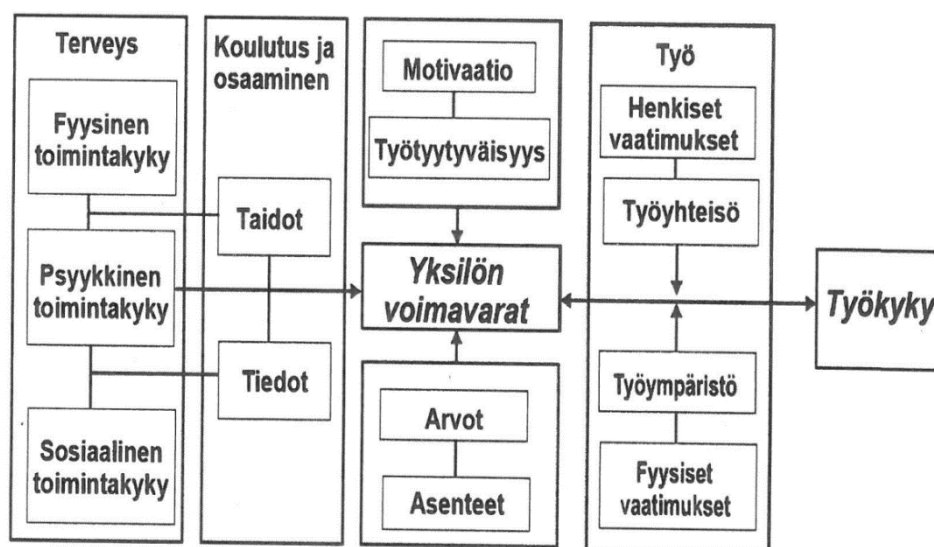
4.2.2 Pitkäaikaistyöttömät

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella panostetaan työkykyisten pitkäaikaistyöttömien tukemiseen työmarkkinoille siirtymisessä. Työttömyyden pitkittymisen ehkäiseminen on keskeinen asia julkisissa työvoimapalveluissa. Työttömyyden pitkittyminen on todellisuutta monen työnhakijan kohdalla. Tilanteeseen liittyvät juurisyyt ovat moninaiset mutta useimmiten olisivat olleet estettävissä oikea-aikaisella palvelutarvearviolla ja palveluohjauksella tarpeen mukaisiin palveluihin. Hyvinvointialueiden tulisi paremmin huolehtia työikäisten työkyvystä.

Työttömyyden pitkittyä työnhakijalle alkaa kasaantumaan muitakin työllistymisen esteitä ja usein ne liittyvät terveydentilaan ja riittämättömään osaamiseen työmarkkinoiden tarpeisiin nähden.

Kattava palvelutarpeen arviointi työnhakijan työkykyä koskien pitää sisällään arvion terveydentilasta (psykkinen, fyysinen ja sosiaalinen terveys), koulutuksesta ja osaamisesta (tiedot ja taidot), yksilön voimavaroista (motivaatio, arvot, asenne ja työtyytyväisyys) ja sopivan työn ominaisuudet suhteessa työnhakijan ominaisuuksiin (työtehtävän / ammatin fyysiset ja henkiset ominaisuudet, työyhteisöön ja työympäristöön liittyvät vaatimukset).

TYÖKYKYKAAVIO

Pitkäaikaistyöttömien työllistymisen tueksi tarvitaan monialaista yhteistyötä; työkyvyn osatekijöiden palvelutarpeen arviointiin osa-alueittain ja niihin liittyviä palveluja hyvinvointialueelta, koulutuksenjärjestäjiltä työmarkkinoiden tarpeita vastaavaa koulutustarjontaa, kunnan järjestämisvastuulla olevia työvoimapalveluja ja tiivistä yhteistyötä työelämätoimijoiden kanssa.

Läntisen Pirkanmaan / Pirkanmaan alueella näihin liittyviä kehittämistoimia on tehty jo vuosien ajan perustyössä ja hankkeissa eri toimijoiden välillä esim. Pirsote- ja Työkykyhankkeet. Hankkeiden kehittämistyön tuloksena syntyi Minun tiimini -toimintamalli, jota hyvinvointialue jalkauttaa asiakastyöhön. Kehitetyt mallit tulisi saada osaksi perustyötä ja asiakasohjaus tehokkaaksi.

Osallisuus kasvattaa motivaatiota, ja liikkeelle lähteminen on edellytys motivaation kasvatamiselle. Pitkittynyt työttömyys on saattanut kaventaa sosiaaliset verkostot tai ne eivät tue työllistymiseen tähtääviä valintoja. Pitkäaikaistyötön tarvitsee paljon yksilöllistä tukea ja onnistumisen kokemuksia sekä kannustusta siirtymävaiheissa. Pitkäaikaistyöttömät tarvitsevat usein myös monialaista palvelua. Monialaisen tuen tunnistaminen ja monialaisiin palveluihin ohjaaminen on lakiuudistusten jälkeen helpompaa jo työnhaun alkuvaiheessa, kun työttömyyden kestoon liittyvät asiakkuuskriteerit poistuvat. Pienetkin siirtymät kohti tavoitetta tukevat myöhempää työllistymistä esim. laadukkaat valmennuspalvelut. Työllistymisvaiheessa tuetaan yksilöllisesti ja räätälöidysti työpaikan/ koulutuksen löytymiseen esim. työkokeilun tai koulutuskokeilun kautta. Tarjotaan potentiaaliselle työnantajalle riittävä tuki ja tilanteeseen sopivat taloudelliset kannustimet työllistämisen alkuvaiheeseen kuten esim. palkkatuki tai työolosuhteiden järjestelytuki.

Läntisen Pirkanmaan alueella toimivat vapaan sivistystyön toimijat ovat suunnanneet opetustaan siten, että opetustarjonta on paremmin palvellut sisällöllisesti myös työelämässä tarvittavia taitoja. Kuntien työllisyyspalvelut, SASKY ja opistot ovat tehneet yhteistyötä koulutuspolkujen rakentamisessa ja yhteensovittamisessa sekä opiskelijaohjauksessa mm. JOTPA-rahoituksen turvin. Nämä kehitetyt lisäpalvelut palvelevat erityisesti niitä työnhaakija-asiakkaita ja työelämän ulkopuolella olevia, jotka tarvitsevat eri osa-alueilla yksilöllistä tukea osaamisen kehittämiseen ja työelämävalmiuksien parantamista. Valmennusten ja koulutusten kautta on rakentunut myös osallisuutta tukevia verkostoja ja kansainvälisestä yhteistyöstä aitoja kokemuksia pitkäaikaistyöttömille mm. Erasmus-hankkeiden opiskelijavaihdon kautta. Urjalan kunnan liittyessä Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueeseen hyväksi todettuja toimimalleja laajennetaan Urjalan alueelle.

4.2.3 Maahanmuuttajat/kotoutujat/vieraskieliset

Työllisyysalueella tullaan keskittämään kotoutumisvaiheessa olevien työvoimaviranomaisen tuottamat maahanmuuttajien palvelut. Sastamalan kaupunki vastuukuntana järjestää keskitetyt palvelut koko työllisyysalueelle. Kotoutumisvaiheen ylittäneille maahanmuuttajille ja vieraskielisille palvelut järjestetään siten kuin sopimuskuntien kanssa on sovittu työvoima- ja yrityspalvelulain mukaisten tehtävien siirrosta kunnille.

Kuntien lakisääteisiä kotouttamiseen liittyviä tehtäviä on hoidettu keskitetysti sopimuskuntiin mm. kotoutumissuunnitelmat työvoiman ulkopuolisille ja yhteiskuntaorientaatiokurssit etäyhteyksin. Sopijakunnat voivat hyödyntää myös omassa ekosysteemissään

esim. vapaan sivistystyön toimijat kotokoulutusten ja kunnan lakisääteisten tehtävien kuten yhteiskuntaorientaation järjestäjänä.

Keskitetyllä ratkaisulla haetaan mahdollisuutta osan asiantuntijoista keskittyä kotoutumislain mukaisiin tehtäviin ja siten huolehtia palvelun laadusta ja yhdenvertaisuudesta on yksittäisessä kunnassa sitten yksi kohderyhmään kuuluva tai useampi kymmenen. Yhteistyötä on tehty muiden työllisyysalueiden kanssa mm. säännölliset johdon kokoukset, henkilöstölle suunnatut tilaisuudet, työelämätiimit, koulutuksenjärjestäjien tapaamiset / hankevalmistelut sekä tehty yhteisiä hankintoja. Työnantajapalveluissa huomioidaan vieras-kielisten yrittäjiksi aikovien ja jo yrittäjänä toimivien kohderyhmät omassa palvelutuotannossa ja ostopalveluhankinnoissa.

Läntisen työllisyysalueen vastuukunta Sastamala on tehnyt yhteistyötä aktiivisesti ELY-keskuksen (nyk. Elinvoimakeskus) kanssa maahanmuuttajien ja kotouttamisen asioissa. Pirkanmaalle perustettiin maahanmuuttoasian toimikunta, jossa Sastamala on jäsenenä. Aktiivista yhteistyötä on tehty myös kotoutumiskoulutusten osalta, ja Sastamala on jo vuosia koonnut maahanmuuttoasioissa eri toimijoita yhteen säännöllisesti mamu-tiimin työkokouksiin. Tiimiin kuuluu laajasti alueen maahanmuuttoasioiden kanssa työskenteleviä tahoja kunnasta, ELY-keskuksesta (nyk. Elinvoimakeskus), oppilaitoksista, hyvinvointialueelta, vastaanottokeskuksesta ja kolmannen sektorin toimijoita.

KOTO-lain uudistumisen myötä työllisyysalueella on kiinnitetty huomiota maahanmuuttajien palvelujen saavutettavuuteen ja palveluja tuodaan uudelleen organisoimalla myötä läheemmäksi asiakkaita ja alueen ekosysteemien palveluissa huomioidaan kansainvälistymiseen liittyvät palvelutarpeet vahvemmin. Työllisyysalueella on kaksi koulutettua EURES-neuvojaa.

4.3 Suunnitelma monialaisista palveluista

4.3.1 Työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoimintamalli

Työllistymistä monialaisesti edistävä yhteistoimintamalli rakennetaan yhteistyössä hyvinvointialue Pirhan sekä Kelan ja tarvittaessa myös koulutuksenjärjestäjän kanssa vastaamaan asiakkaiden palvelutarpeeseen. Monialaiseen yhteispalveluun voidaan TYM-lakiuudistuksen jälkeen ohjata työnhakija-asiakkaita jo ennen työttömyyden pitkittymistä. Työnhakijan palvelutarvetta arvioidaan kartoitusjaksolla, johon osallistuvat työvoimaviranomaiset ja hyvinvointialue sekä tarvittaessa Kela. Sosiaali- ja terveystieteisiin liittyvästä palvelutarpeen arvioinnista vastaa hyvinvointialue ja työvoimaviranomainen arvioi työllistymistä tukevien palveluiden tarpeen.

Työnhakija-asiakas tulee ohjata palvelutarpeen mukaisiin palveluihin ja kunkin toimijan tulee järjestää omat lakisääteiset palvelunsa. Työnhakijan yksilöllinen tuki ja palveluprosessin seurantavastuu tulee myös sopia eri toimijoiden välillä.

Työllistymistä edistävä monialainen tukipalvelu kokoaa työnhakijan palvelutarpeen mukaiset toimijat asiakkaan tueksi ja keskeisiä muita toimijoita ovat esim. Kela, koulutuksenjärjestäjät, ostopalveluita tuottavat, työeläkevakuutuslaitokset, rikosseuraamusvirasto, työelämätoimijat ja talous- ja velkaneuvoja.

Monialaisen tuen toimintamalleissa käytetään Pirkanmaalla kehitettyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan tarpeista käsin rakentuvaa monialaisen tiimityön Minun-tiimini -toimintamallia. Tiimi voi koostua sosiaalihuollon, perus- ja suun terveydenhuollon, työllisyyspalveluiden ammattilaisista, järjestötyöntekijöistä ja läheisistä. Hyvinvointialue (Pirha) on jalkauttanut mallia Pirkanmaan kuntiin. Tarvetta monialaiselle tiimityölle olisi huomattavasti enemmän mitä hyvinvointialueella on osoitettu resurssia ko. työskentelylle.

Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi perustuu hyvinvointialueen toimialueeseen. Nykyisellään Pirkanmaan läntinen alue muodostaa oman yhteisen monialaisen tuen alueen (TYM-alue), jolla on yhteinen johtoryhmä. Pirkanmaalla hyvinvointialue on organisoitunut useampiin toimialueisiin, jotka eivät noudata nykyistä ns. TYM-aluejakoa. Työllisyysalueen vaihdoksen myötä Urjalan kunta liittyy Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen TYM-alueeseen vuoden 2027 alusta alkaen.

4.3.2 Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu

Nuorten työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu rakennettiin työllisyysalueen kunnissa nuorten helposti saavutettaviksi lähipalveluksi (Ohjaamot).

Läntisen alueen kunnissa on osa tai kaikki seuraavat nuorten palvelut; nuorisopalvelut, etsivä nuorisotyö, startti tai nuorten työpaja, oppivelvollisuuskoordinaattori ja toisen asteen oppilaitoksissa opinto-ohjaajat ja uraohjaajat.

Nuorten monialaisten palvelujen rakentamisessa on pyritty yhtenäisyyteen koko työllisyysalueella. Monialaista tukea tarvitsevien palveluiden organisoinnissa ja fyysisissä palvelupisteissä sekä niiden sijoittumisessa tarkasteltiin sellaisia vaihtoehtoja, jotka parhaiten vastaavat monialaisen palvelun tuottamista.

4.4 Palveluiden tuottaminen

Palvelutuotannon organisoinnissa työllisyysalueella huomioidaan viranomaistehtävät lain edellyttämällä tavalla, ja palvelutuotantoon on otettu mukaan paikalliset ekosysteemit toimijat ja palveluntuottajat. Palvelurakenteita ja palvelutuotantoa on kehitetty ja kehitetään yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja kokeilevalla työotteella pilotoidaan uusia kustannustehokkaita palveluita, jotka parhaiten vastaavat asiakastarpeisiin ja työvoimaviranomaisen työlle asetettuihin tavoitteisiin.

Ekosysteemillä tarkoitetaan kuntien toiminnallista kokonaisuutta, joka käsittää kunnan muut vastuualueet ja sidosyksiköt sekä muut keskeiset kumppanit. Ekosysteemit toimijoista keskeisenä asiakkaan prosesseissa ovat koulutuksenjärjestäjän palvelut, etsivä nuorisotyö, nuorten työpaja, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelut sekä Kelan tarjoamat palvelut. Elinvoimapaalvelut ovat osa työllisyysalueen perustoimintoja. Palvelutuotannossa rakennamme palveluprosesseja ja palveluketjuja ekosysteemin toimijoiden ja palveluntuottajien kanssa siten, että niin työnhakija kuin työnantaja asiakkaat saavat nopeasti ja joustavasti tarvitsemansa palvelun.

4.4.1 Palveluiden määrä ja laatu

Työllisyysalueen vastuukunnan asettama työllisyyslautakunta vastaa, että TE-palveluja tarjotaan läntisellä Pirkanmaalla sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisina, että ne vastaavat parhaiten asiakkaiden palvelutarpeisiin. Palveluiden laaja-alaiseen suunnitteluun osallistuu kuntien yhteisen toimielimen rinnalla strategisista kumppaneista koottavia verkostoja aina tarpeen mukaan.

Kuntien työllisyys ja elinvoimaohjelmilla sekä muilla TE-palveluihin kytkeytyvillä ohjelmilla voidaan erikseen tehdä palvelun määriin, kohdennukseen, sisältöön ja laatuun liittyviä painotuksia. Laadulla tarkoitetaan ensisijaisesti palveluiden asiakaslähtöisyyttä, palvelua tuottavien asiantuntijoiden osaamista ja asiakaskokemuksen mittaamista.

Palvelutulkinta on laaja ja ekosysteeminen. Siihen liittyvät lakisääteisinä järjestettävät palvelut, osallistumista sekä työllistymistä, työvoiman saatavuutta, osaamista parantavat sekä kotoutumista edistävät palvelut, joita järjestetään muun lainsäädännön tai kunnallisen itsehallinnon nojalla yleisinä palveluina. Kumppaneiden ja ekosysteemin edellytyksiä tuottaa palveluja parannetaan. Palvelutuotannossa on keskeistä paikallistuntemus ja toimijoiden välinen vuoropuhelu.

Palvelutuotannon suunnittelussa hyödynnetään eri mittareilla saatua tietoa palveluiden vaikuttavuudesta ja kehitetään palveluita vastaamaan paremmin asiakastarpeisiin. Tiedolla johtamisen kokonaisuus, jota rakennetaan KEHA-keskuksen toimesta TE- ja Koto-digi uudistuksen tueksi, huomioidaan palvelutuotannon seurannassa ja vaikuttavuuden arvioinnissa.

Lakisääteiset palvelut taataan kaikille asiakkaille kohtuullisessa ajassa ja huolehditaan siitä, että asuinpaikkakunnalla ei ole merkitystä palvelun saatavuuteen tai laatuun.

Ylialueellinen yhteistyö työllisyysalueiden välillä mahdollistaa laajan palveluvalikoiman ja kustannustehokkaat hankinnat.

4.4.2 Palvelukanavat

Työllisyysalueen asiakkaita palvelee monikanavaisesti ja palvelupisteiden sijoittelussa huomioidaan lähipalvelujen saavutettavuus. Työllisyysalueella panostetaan lähipalvelun lisäksi sähköisiin palveluihin ja tilanteeseen sopiviin etäpalveluihin. Työllisyysalueen viestintä toteutetaan keskitettynä palveluna. Viestinnässä huomioidaan monikanavaisuus ja hyödynnetään olemassa olevia valtakunnallisia palvelualustoja. Työllisyysalueen asiakaspalveluun ja asiakkuudenhallintaan liittyvät ICT-ratkaisut huomioivat valtakunnalliset ratkaisut ja työvoimaviranomaista koskevan lainsäädännön. Palvelukanaviin liittyvät ICT-ratkaisut on rakennettu yhteensopiviksi valtakunnallisiin järjestelmiin kuten YA-järjestelmä.

4.5 Palveluiden tuotantotavat

Työllisyysalue tuottaa sekä itse että hankkii palveluita ostopalveluina. Isoimpia ostopalveluina hankittavia kokonaisuuksia ovat muun muassa erilaiset koulutus-, valmennus- ja arviointipalvelut. Palvelutuotannossa huomioidaan alueen kuntien ekosysteemeistä löytyvät ja heidän kanssaan kehitetyt palvelut.

Palvelutuotannossa ja kehittämistyössä jatketaan kokeilevaa työkulttuuria, josta alueella on jo vuosien kokemus. Panostetaan asiantuntijoiden osaamisen kehittämiseen omien lakisääteisten tehtävien osalta mutta myös samalla kehitetään asiantuntijuutta tunnistaamaan yhdyspinnoilla toimivien yhteistyökumppaneiden ydintehtävät ja puretaan päällekkäistä työtä. Työllisyysalueen palvelutuotannon suunnittelussa ja toteutuksessa on vahvasti hyödynnetty kuntien osaamista ja vuosien kokemusta valmennuspalveluiden tuottamisessa. Valmennuspalvelut on tuotettu pääasiallisesti kuntien omana työnä kunnan omaa ekosysteemiä hyödyntäen.

Työllisyysalueen työvoimaviranomaisresurssit kohdistetaan ydintehtäviin asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Uudistuksen myötä tavoitellaan myös työkulttuurin muutosta ja tehdään tiiviimpää yhteistyötä yritysten ja koulutuksenjärjestäjien suuntaan osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi.

Taloudellisia resursseja suunnataan vaikuttaviin palveluihin ja palvelutuotannossa ja hankinnoissa huomioidaan vaikuttavuuden seuranta. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella hyödynnetään eri tiedolla johtamisen välineet ja tehdään yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa, että saadaan ajantasaista seurantatietoa palvelujen laadusta, määrästä ja vaikuttavuudesta.

Kustannustehokkaiden toimintatapojen käyttö esimerkiksi hankinnoissa edellyttää vahvaa yhteistyötä eri työllisyysalueiden välillä ja osa isommista hankintakokonaisuuksista olisi järkevää tehdä jopa valtakunnallisesti työllisyysalueiden välisenä yhteistyönä.

Hallinnolliset palvelut kuuluvat lähtökohtaisesti vastuukunnalle. Siirrettävien tehtävien ja toimivallan osalta jokainen sopijakunta vastaa palvelujen tuottamiseen liittyvistä hallinnollisista asioista itse. Työllisyysalue hoitaa keskitettynä palveluna osallistumiset valtakunnallisiin työryhmiin esim. viestintä, tiedolla johtaminen ja ICT-ratkaisut, työelämän ja kuntoutuspalveluiden rajapintatyön asiantuntijatiimit.

Työnantajapalveluita sopijakunnat tuottavat pääosin omana työnä hyödyntäen oman alueen ekosysteemiään. Työllisyysalueen kunnilla on pitkät perinteet verkostoyhteistyöstä työllisyys-, koulutus- ja elinvoimapalveluita tuottavien asiantuntijoiden, työelämän edustajien ja kuntajohtajien kesken.

Osassa työllisyysalueen kunnista elinkeinopalvelut on yhtiöitetty ja niissä kunnissa huomioidaan se, että virkatyönä tehtäviä palveluja ei voi yhtiöihin siirtää. Työllisyysalueen kunnat voivat ratkaista asian työnjaollisesti kehittämissyhtiöiden ja työvoimaviranomaisten välillä.

Omana tuotantona tehdään työnantajien tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, palvelutarpeen arvioinnit tarvittavine yrityskäynteineen ja erilaiset tilaisuudet työelämätoimijoiden kanssa. Työllisyysalueen työllisyys- ja elinkeinopalveluilla on yhteistyöhön tarvittavat rakenteet ja yhteiset toiminnot olemassa työnantajien kanssa. Ostopalveluina voidaan hankkia esim. alkavan yrittäjän neuvontaa, yrittäjävalmiuksien asiantuntija-arviointeja ja yrittäjävalmennuksia.

4.5.1 Ostopalvelut muilta työllisyysalueilta

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue tekee aktiivisesti ja innovatiivisesti yhteistyötä muiden työllisyysalueiden kanssa. Konkreettista yhteistoimijuutta laajemmin on ollut erityisesti Etelä-Satakunnan ja Pohjois-Satakunnan työllisyysalueiden kanssa.

4.6 Palveluiden saavutettavuus ja yhdenvertaisuus

Parantamalla palveluiden saavutettavuutta edistetään TE-palveluille asetettuja päätavoitteita asiakaslähtöisyydestä, kustannustehokkuudesta ja vaikuttavuudesta, työvoiman saatavuudesta sekä liikkuvuudesta ja TE-palvelujen yhteensovittamisesta kuntien elinvoimapaalveluihin. Saavutettavuudessa kiinnitetään huomiota moniakanavaisuuteen mutta myös jalkautumalla asiakkaiden pariin aktiivisesti. Laajalla asiakasviestinnällä ja eri toimijoiden välisellä koordinoinnilla sekä tiedonvaiholla ekosysteemistä luodaan asteittain yhden luukun palvelumallia työllisyysalueen kunnissa.

Lisäksi tiivis yhteistyö muiden työllisyysalueiden kanssa mahdollistaa työnhakijoiden liikkuvuuden ja kattavan palveluvalikoiman sekä uudet innovatiiviset ratkaisut ja niiden leviämisen.

Läntisellä Pirkanmaalla palvelujen organisointi toteutetaan yhdenvertaisuutta edistävällä tavalla kustannustehokkaasti saavutettavina lähipalveluina. Lisäksi kuntien aktiivinen yhteistyö, koulutus sekä jatkuva dialogi turvaavat asiantuntevat ja yhdenvertaiset palvelut.

Läntisen alueen kunnat ovat lähteneet työllisyysalueen toiminnassa siitä, että niin työnhakija-, työnantaja-, kuin myös yritysasiakkaat tulevat kohdatuksi pääasiassa oman kunnan maaperällä. Työnhakija-asiakkaan palvelut toteutetaan pääsääntöisesti lähipalveluina ja kasvokkain ja asiakkaalla on mahdollisuus myös digitaaliseen asiointiin.

5 Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen

Läntisellä työllisyysalueella on vähintään yksi toimipiste jokaisessa kunnassa / vastuualueella. Kuntien keskinäisellä sopimuksella, jonka vastuukunta hyväksyy, asiakkaiden lähipalvelua voidaan toteuttaa sellaisissakin kunnissa, joissa varsinaista toimipistettä ei ole. Toimipisteiden ja palvelupisteiden määrässä ja sijoittumisessa huomioidaan palvelujen saavutettavuus, asiantuntijuus, asiakaspalvelutapahtumaan liittyvät tietoliikenneyhteydet ja tarvittava asiantuntijatuki, tietosuoja ja työturvallisuus.

Jokainen kunta / vastuualue vastaa itse toimipisteisiin ja niissä tapahtuvaan asiakaspalveluun liittyvistä kustannuksista. Työllisyysalueen yhteisistä keskitetyistä palveluista aiheutuvista kuluista työllisyysalueen sopijakunnat vastaavat yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Toimi- ja palvelupisteiden lisäksi työvoimapalveluja voidaan jalkauttaa esimerkiksi alueen oppilaitoksiin, muiden sidosryhmien tiloihin ja tapahtumiin.

6 Yhteistyötahot ja -muodot

Läntisen Pirkanmaan alueella on useita yhteistyötahoja paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Paikallisesta yhteistyöstä sopijakunnat vastaavat pääsääntöisesti itse, alueellisesta ja valtakunnallisesta yhteistyöstä vastaa työllisyysalueen vastuukunta.

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen vastuukunta Sastamalan kaupunki sitoutuu julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen toimeenpanossa, suunnittelussa ja kehittämisessä tekemään vahvaa yhteistyötä sopijakuntien, toisten työllisyysalueiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Paikallisia yhteistyötahoja ovat mm. kunnan elinkeinopalvelut, kuntien omistamat elinkeinoyhtiöt, vapaa sivistystyö, nuorisopalvelut ja etsivä nuorisotyö, työpajat / työvalmennustoiminnot, yrittäjät ja yrittäjäjärjestöt, kolmannen sektorin toimijat ym.

Alueellisessa yhteistyössä keskeisiä yhteistyötahoja ovat mm. muut työllisyysalueet, hyvinvointialueet (Pirha) sekä Kela, toisen asteen oppilaitokset, Sisä-Suomen elinvoimakeskus, palveluntuottajat, hankkeet, talous- ja velkaneuvonta, yksityiset henkilöstöpalveluyritykset ja vastaanottokeskukset jne.

Pirkanmaan hyvinvointialue (Pirha) ja Kela ovat lakisääteisiä yhteistyökumppaneita monialaista tukea tarvitsevien palveluissa. Hyvinvointialueen järjestämistä vastuulle kuuluvat työnhakijoiden toiminta ja työkykyä vahvistavat palvelut ml. sosiaalinen kuntoutus.

Hyvinvointialueella on ollut haasteita tuottaa järjestämistä vastuullaan olevia sosiaali- ja terveyspalveluja asiakkaiden palvelutarvetta vastaava määrä. Yhteistyöllä tavoitellaan Minun tiimini -mallia käyttöön Pirkanmaan laajuisesti. Mallia on alueellisesti kehitelty Pirsote- ja työkykyhankkeissa, ja mallin jalkauttaminen on käynnistymässä. Mallissa asiakkaan palvelutarpeeseen parhaiten vastaamaan pystyvät asiantuntijat kootaan yhteen edistämään asiakkaan suoriutumista ja asioiden etenemistä tavoitteen suuntaisesti.

Kelan tarjoamat kuntoutuspalvelut ovat sidostoimijoita asiakaskohderyhmän kuntoutuspalveluissa. Kela on myös lakisääteinen toimija monialaisessa yhteis palvelussa.

Koulutuksenjärjestäjät ovat keskeisiä sidostoimijoita. Työmarkkinoiden muuttuessa on pidettävä huolta työikäisten osaamisesta. Koulutuksenjärjestäjien kanssa tehdään suunnitelmat kehittämistoimista osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Koulutuksen järjestämisessä huomioidaan kustannustehokas toiminta, puretaan päällekkäisyyksiä ja sovitaan asiakkaiden palvelutarpeita vastaavan kokonaisprosessin tuotannosta eri toimijoiden rooli ja tehtävät huomioiden.

Työllisyysalueen kunnista Sastamala, Punkalaidun, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Parkano ja Kihniö ovat SASKY koulutuskuntayhtymän omistajajäseniä. Urjala on omistajajäsenenä Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymässä ja Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymässä. Työllisyysalueen kaikissa kunnissa toimii kansalaisopistoja/vapaan sivistystyön toimijoita. Työllisyysalueella on ollut perinteisesti myös erilaisia kuntien ja muiden tahojen rahoittamia kehittämishankkeita, joita mm. koulutuksenjärjestäjät ovat toteuttaneet. Vapaan sivistystyön rooli valtakunnallisestikin voisi olla nykyistä isompi mm. heikommassa työmarkkina-asemassa olevien osalta sekä kotoutumisessa.

Yritysten, oppilaitosten ja kuntien yhteistyöllä on alueella pitkät perinteet. Yhteistyötä on tehty ja tehdään mm. seuraavin tavoin:

- Työelämäosaamisen vahvistamisessa tehdään yhteistyötä koulutuksenjärjestäjien kanssa. Koulutuksenjärjestäjät, kunnat ja yritykset ovat yhteistyössä kehittäneet oppimisympäristöjä mm. nykyaikaistamalla opetustiloja ja investoimalla opetuksessa käytettäviä koneita ja laitteita, joita käytetään tutkinnon perusteita noudattaen.
- Työllisyysalueen kunnilla (pl. Urjala) on työllisyyslautakunnan hyväksymä kumppanuussopimus Tampereen ammattikorkeakoulun kanssa korkeakouluasiamiehen palveluista. He toimivat kiinteässä yhteistyössä kaupungin ja kuntien ylimmän johdon sekä alueen yritys- ja kehittäjätoimijoiden kanssa. Urjala pyrkii myös jatkossa liittymään kumppanuussopimukseen.
- Ammatillisten oppilaitosten yhteistyö on tiivistä myös korkeakoulujen kanssa ja korkeakouluopinnot mahdollistuvat ns. väyläopinnot kautta. Väyläopinnot ovat tehokas tapa edistää koulutusjärjestelmien saumattomuutta ja auttaa opiskelijoita siirtymään ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluopintoihin.
- Työllisyysalueella toimiva SASKY koulutuskuntayhtymän tytäryhtiö Aiko Academy Oy järjestää kansainvälisiä rekrytointeja edistävää tilauskoulutusta yhteistyössä SASKY:n kanssa työelämän tarpeet huomioiden. Urjalan suunnalla sekä VAAO että Forssassa toimiva LHKK:n tytäryhtiö Faktia Oy voivat tällä hetkellä tarjota tilauskoulutusta yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja prosessiin sidoksissa olevien tahojen kanssa. VAAO ja Faktia kuitenkin pyrkivät tukemaan alueellisia työelämän tarpeita parhaalla mahdollisella tavalla.
- Oppilaitoksilla on myös merkittävä rooli erilaisten työelämän kehittämishankkeiden veturina. Ammattikorkeakoulujen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyö edistää ammatillisten opiskelijoiden urakehitystä, laajentaa heidän osaamistaan sekä tarjoaa lisämahdollisuuksia ammatillisessa kehittämisessä.

Läntisen työllisyysalueiden kuntien alueella toimivat myös alueelliset kehittämisyhdistykset, joiden kautta on yritysten, yhteisöjen, nuorten ja seniorien mahdollista saada Leader-rahoitusta hankkeilleen. Kehittämisyhdistykset toimivat yhteistyössä Elinvoimakeskusten kanssa.

Työtie ry on Urjalan yhdessä Akaan ja Valkeakosken kaupunkien sekä Pälkäneen kunnan kanssa perustama välityömarkkinatoimija. Tänä päivänä yhdistykseen kuuluu myös Lemppälän kunta. Työtie käyttää toiminnassaan hankerahoitusta sekä tuottaa kunnille erityyppisiä työllistymisen edistämiseen liittyviä palveluja. Yhdistys järjestää perustajakuntien työnhakija-asiakkaille asiakaslähtöistä yksilö- ja ryhmäohjaus- sekä neuvontapalvelua työllistymisen edistämiseksi ja se voi myös tuottaa uravalmennusta. Urjalassa Työtie tuottaa kierrätysmyymälätoimintaa, joka on alustana työkokeiluille ja opiskelijoiden työharjoitteluille.

Yritysten tarpeita voidaan tarvittaessa tukea yhteishankintakoulutuksilla. Yhteishankintakoulutukset hankitaan keskitetysti työllisyysalueen vastuukunnan Sastamalan toimesta tai muiden työllisyysalueiden toimesta ylläpitäen yhteistyönä.

Valtakunnallisessa yhteistyössä yhteistyötahoja ovat ministeriöt mm. TEM, STM ja OKM. Valtiolla jäävistä julkisista työvoima- ja yrityspalveluista vastaavat tahot kuten muut työllisyysalueet, KEHA-keskus, Migri, Business Finland, Work in Finland. Valtakunnallisia muita keskeisiä yhteistyötahoja ovat mm. Kela, jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA), työttömyyskassat ja työeläkelaitokset.

TEM vastaa uudistuksen jälkeenkin työvoimapalveluiden järjestämisen ohjauksesta. KEHA-keskus hoitaa jatkossa työvoimapalveluiden kansallisen tason palvelu- ja yleishallintotehtäviä sekä tarjoaa työvoimaviranomaisille eräitä keskitettyjä tukipalveluja. Työvoiman kansainvälisen houkuttelun, kansainvälisen työnvälityksen ja kotoutumisen edistämisen toimijat valtakunnallisesti (Migri, Work in Finland, Business Finland) ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita.

Elinvoimakeskuksella on työllisyydenhoitoon ja kotoutumiseen liittyviä alueellisia tehtäviä ja on siten keskeinen sidostoimija työllisyysalueen kanssa. Uudistuksen edetessä eri toimijoiden roolit selkeytyvät ja yhteistyön suunnittelun toteutus mahdollistuu tarkemmalla tasolla.

Elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden muita keskeisiä ekosysteemitomijoita ovat työllisyysalueen ja maakunnan toimijat, kuten yrittäjäjärjestöt Kauppakamari, työnantaja- ja työntekijäjärjestöt, yksityiset palveluntuottajat sekä kansalaisjärjestöt. Pirkanmaan kunnat tarjoavat Pirkanmaan yrityskummien kanssa Kuntakummitoimintaa, jonka tavoitteena on auttaa kuntia entistä tehokkaammin kuntakohtaisella yrityskummipalvelulla.

Työttömyyskassoille avautui mahdollisuus tarjota omille jäsenilleen työvoimapalveluja. Työttömyyskassat eivät tarjoa lakisääteisiä työvoimapalveluja, mutta monet kassoista tarjoavat jäsenilleen vapaaehtoisia työllistymistä tukevia palveluaineistoja, uraohjausta, koulutusta tai omia työllisyyspalveluita (esim. A-kassan työllisyysapuri). Työllisyysalueella huomioidaan yhteistyössä ja palvelujen suunnittelussa tulevat toimintaympäristömuutokset.

7 Työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen

Työvoiman ammatillinen liikkuvuus on erittäin tärkeää työvoiman kohtaannon ja saataavuuden kannalta. Liikkuvuuden merkitys korostuu erityisesti voimakkaasti muuttuvassa ympäristössä. Se, kuinka helposti henkilö voi vaihtaa toimialalta ja ammatista toiseen määrittää, kuinka nopeasti talous kehittyy ja muuntautuu uusien tilanteiden edessä ilman työvoiman saatavuusongelmia. Ajantasainen ja työelämälähtöinen koulutustarjonta tukee ammatillista liikkuvuutta paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Kohtaanto-ongelman ratkaisemisessa tarvitaan aikaisempaa enemmän aktiivisen työvoimapolitiikan välineiden hyödyntämistä, kuten työhaun ohjausta henkilölle mahdollisiin hakukohteisiin sekä uudelleen koulutusta. Työnvälitystä on mahdollista tehostaa kustannustehokkaasti hyödyntämällä digitalisaatiota sekä ammattien välisiin tehtäväeroihin ja aikaisempiin ammatillisiin siirtymiin liittyvää tietoa hakukohteiden valinnassa. Työttömien työnhakijoiden palvelutarpeet myös uudelleen kouluttautumisen osalta tulee arvioida

heti työttömyyden alkuvaiheessa ja tehostaa ohjausta uudelleen kouluttautumiseen. (6T; tunnista-täydennä-todenna-tuotteista-tarjoa-työllisty).

Työllisyysalue tekee myös tiivistä yhteistyötä työllisyysalueiden kanssa kohtaanto-ongelman selättämiseksi ja työvoiman liikkuvuuden vahvistamiseksi.

Tiedolla johtaminen on avainasemassa vetovoima-alojen tunnistamiseksi ja tulevaisuuden megatrendien selvittämisessä. Työllisyysalue seuraa tiivistä työmarkkinoiden kehitystä ja ennakoii tulevia muutoksia sekä tekee tiivistä yhteistyötä koulutuksenjärjestäjien kanssa osaavan työvoiman varmistamiseksi myös tulevaisuudessa.

Työvoiman alueellinen liikkuvuus on osa työmarkkinoiden tehokasta toimintaa. Siten liikkuvuudesta tulee huolehtia kehittämällä liikenne- ja viestintäinfrastruktuuria sekä kaavoittamalla riittävästi asuntoja ja pitämällä huoli vuokra-asuntojen tarjonnasta. Työn löytämisen tehostaminen ja vastaanottamisen kannustaminen lisäävät myös alueellista liikkuvuutta. Työväilytyksessä tehostetaan työpaikkavaihtoehtojen kartoittamista ja tarjoamista oman työssäkäyntialueen ulkopuolelta. Uudelleen kouluttautuminen voi kuitenkin olla parempi vaihtoehto työllistymisen kannalta kuin muutto ja siksi keskeistä alueellisen liikkuvuuden edistämisessä on huolehtia koulutustarjonnasta, joka vastaa työelämän tarpeisiin.

Koulutuksenjärjestäjien kanssa huolehdimme tarvittavan lisäosaamisen hankkimisesta ammatinvaihtotilanteissa tunnistamalla ja tunnustamalla aiemmat osaamiset. Kasvatamme sekä asiantuntijoiden että asiakkaiden osaamista digitaalisten työmarkkinoiden tilannetta kuvaavien välineiden käyttöä esim. Foreammatti, työmarkkinatori, työvoimabarometri.

Kansainvälisen liikkuvuuden edistämisessä on keskeistä yhteistyö Migrin kanssa ja Work in Finland-palvelun kanssa. Työllisyysalueiden välinen yhteistyö kansainvälisen liikkuvuuden edistämisessä, EURES-palveluissa ja kv-rekrytoinneissa on tavoitteena läntisen Pirkanmaan työllisyysalueella. Työllisyysalueen kunnilla on kokemusta mm. yhteistyöstä työnantajien ja koulutuksenjärjestäjien kanssa toteutetuista kansainvälistä rekrytointia ja liikkuvuutta koskevista hankkeista.

Kansainvälisen liikkuvuuden edistämisessä paikallisella ja alueellisella tasolla tarvitaan yhteistyötä kunnan, koulutuksen järjestäjien ja työnantajien välillä. Kunnan palveluista korostuvat asettautumiseen liittyvät palvelut (asuminen, kotoutumisen tukipalvelut, vapaa-aikapalvelut ja varhaiskasvatus ja perusopetus), aktiivinen yhteistoiminta kolmannen sektorin kanssa tukee työelämän ulkopuolisia sosiaalisia suhteita.

Yrittäjäyhdistysten kanssa on järjestämissuunnitelman laatimisen yhteydessä sovittu, että osallistamme työelämätoimijoita tunnistamaan hyvissä ajoin tulevaisuuden osaamistarpeita. Tuemme sellaisia toimintamalleja työvoimapalveluissa, joihin liittyy kiinteästi palvelujen aikana tapahtuva opinnollistaminen.

8 Kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen

Kunnilla on kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. Suurin osa kotoutujista on työnhakijoita, joten kotoutumispalveluiden kokonaisuuden suunnittelu on työllisyysalueen kehittämistyössä yksi keskeinen osa-alue.

Työllisyysalueen kunnat laativat ajan tasalla olevan kotoutumisohjelman, jossa kuvataan kotoutumisen alkuvaiheen palvelut, palveluiden vastuutahot sekä palveluihin liittyvän yhteistyön muiden toimijoiden kanssa. Työllisyysalueella päädyttiin uudistuksen valmistelun yhteydessä malliin, jossa kunnan / työvoimaviranomaisen kotoutumispalvelut tuotetaan yhtenäisenä kokonaisuutena huomioiden sekä työmarkkinoille suuntaavat että työmarkkinoiden ulkopuolella olevien palvelut kotoutumissuunnitelmien osalta. Palvelutuotannossa tulee huomioida myös perhevapailla olevat maahanmuuttajat ja heidän tavoittamisensa varhaisessa vaiheessa. Koulutusperäiseen maahanmuuttoon liittyen yhteistyötä tiivistetään oppilaitosten kanssa tarjoamalla asettautumiseen ja kotoutumiseen liittyviä palveluja opiskelemaan tuleville ja heidän perheille.

KV-rekrytoinnissa tutkimustulosten pohjalta voitaisiin parantaa työvoimaviranomaisten toimesta antamaa työttömien neuvontaa ja työnhaussa avustamista, kun tietoa eri ammattien taitovaatimuksista, potentiaalisista ammateista ja niihin tarjottavasta lisäkoulutuksesta olisi saatavilla. Työllisyysalueella panostetaan asiakaspalvelua tekevän henkilöstön ammattitaidon kehittämiseen ja yhtenäiseen työkuultuuriin työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi sekä ammatillisesti, alueellisesti että kansainvälisesti.

Kansainvälisen rekrytoinnin onnistumiseksi teemme yhteistyötä muiden työllisyysalueiden, yritysten, oppilaitosten ja kansainvälistä liikkuvuutta edistävien hankkeiden kanssa.

Työperäinen maahanmuutto, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen nähdään työllisyysalueella erityisen tärkeänä. Alueen pito ja vetoa voimaa edistetään yhdessä koko ekosysteemin kanssa tehtävällä brändityöllä, kaupunki- ja asumisen markkinoinnilla ja edistämällä yrittäjämäisiä työskentely- ja toimintatapoja.

Brändityöllä edistetään kunta- ja työnantajamielikuvia vetovoimatekijöinä. Alueen vetoa voimaa voidaan edistää laadukkailla kunnan palveluilla, hyvillä kulkuyhteyksillä ja huolehtimalla maahanmuuttajien kotoutumisesta, yhdenvertaisuudesta ja osallisuudesta.

9 Varautuminen rakennemuutostilanteisiin

Viitekehys tulkinnalle rakennemuutoksesta ilmiönä

	Negatiivinen rakennemuutos	Positiivinen rakennemuutos
Nopea	Digitalisaatio, automatisaatio ja robotisaatio Epätyypillisten työn muotojen lisääntyminen Polarisaatio -> kohtaamaton ongelma Eri alojen pitovoiman väheneminen, alalta pako	Monimuotoinen ja -paikkainen työ Rajanveto palkkatyön ja yrittäjyyden välillä Uudet innovaatiot ja ammatit Digitalisaatio, automatisaatio ja robotisaatio voivat olla myös positiivisia ja muuttaa työtä hyvään suuntaan
Hidas	Ilmastonmuutos Väestön ikääntyminen Polarisaatio-> matalapalkka-alojen asema	Ilmastonmuutos

Viitekehys rakennemuutokseen varautumisesta

	Ennakointi/ennakoivat toimet, proaktiivisuus	Resilienssi (kyvykkyys reagoida ja muuttaa toimintaa tarvittaessa)
Sisäinen yhteistyö	Tietoon pohjautuvat, koordinoitujen toimenpiteet; Hankesuunnittelu, selvitykset, palvelut, koulutus, viestintä, tiivis vuoropuhelu Työperäisen maahanmuuton varmistaminen	Ilmiöiden kytkeminen strategiseen ja operatiiviseen työhön: olennaisten toimijoiden ja toimintojen tunnistaminen Tutkimus-, osaamis- ja innovaatioyhteistyö
Ulkoinen yhteistyö	Ilmiön tunnistaminen ja alueellinen soveltaminen; keskustelufooromit, tulevaisuusvuoropuhelu, infot ja työkokoukset Lisä- ja täydennyskoulutus	Arviointi, seuranta, tarvittavat muutokset ja uudet toimenpiteet

Rakennemuutoksiin varaudutaan tukemalla monipuolista ja uudistuvaa elinkeinorakennetta. Hyödynnetään ennakkointitietoa ja suunnataan koulutustarjontaa uudistuvan työmarkkinan tarpeisiin. Positiivisissa rakennemuutostilanteissa hyödynnetään esim. Pirkanmaan Siltasopimuksesta saatuja oppeja.

Muutostilanteet ovat aina uudistumisen paikkoja ja muutoksessa tarvitaan myös tukea ja turvaa. Asiantuntijoiden osaamista ja verkostoitumista tuetaan paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Muutosturvaan liittyvällä osaamisella tuetaan paikallisia ja alueellisia ratkaisuja rakennemuutostilanteissa sekä kyetään löytämään ratkaisuja ammatillisen ja alueellisen työvoiman liikkuvuuden keinoista muutostilanteissa.

Äkillisissä rakennemuutostilanteissa yhteistyö työ- ja elinkeinoministeriön ja yliaalueellisesti muiden työllisyysalueiden kanssa. Paikallisissa rakennemuutostilanteissa koordinaatiovastuu työllisyysalueella, jolloin työllisyysalue huolehtii alueellisesta koordinaatiosta ja tilannekuvan luomisesta. Tämän jälkeen kohdennetaan tukitoimet alueen elinkeinoelämän uudistumiseen sekä tuki työvoiman osaamisen vahvistamiseen ja työllistymiseen.

Rakennemuutoksen ennakkoinnissa tiivis ja säännöllinen yhteistyö alueen elinkeinoelämän kanssa on ensiarvoisen tärkeää varautuessa tuleviin muutoksiin. Yrityksille voidaan tarjota ohjausta löytää asiantuntijoita elinkeinon kehittämiseen ja siten työtehtävien kehittämällä voidaan säilyttää vaarassa olevat työpaikat. Tilanteen vaikutusten kartoitus ja arviointi sekä tarpeisiin vastaaminen esim. uudelleen koulutuksen tai lisäkoulutuksen avulla mahdollistaa uudelleen työllistymisen mahdollisimman nopeasti. Oppilaitosten mukaan kytkemien rakennemuutostilanteisiin on osa ennakkointiprosessia. Työllisyysalueella ei ole korkeakouluja mutta alueella on tehty hyvää yhteistyötä korkeakoulujen kanssa mm. Korkeakouluasianmiehen kautta sekä vapaan sivistystyön toimijat tarjoavat yliopistotasoisia opintokokonaisuuksia. Alueen koulutuskuntayhtymien ketteryys vastata tarpeeseen rakennemuutostilanteissa sekä jatkuva ja tiivis vuoropuhelu elinkeinopalveluiden, yrityskentän ja yrittäjäjärjestöjen kanssa helpottaa varautumiseen tulevaisuudessa tapahtuviin muutoksiin.